

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
1.Mf.31.105/2021/9.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Herbály Ügyvédi Iroda (cím 1, ügyintéző: dr. Herbály Péter ügyvéd) által képviselt **felperes** (cím 2) **felperesnek** a dr. Várhelyi Tamás ügyvéd (cím 3) által képviselt **alperes** (cím 4) **alperes** ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 25. számú ítélete ellen az alperes 32. számú fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletnek az alperest 436,5 (négy százharminchat euro, ötven cent) Euro megfizetésére vonatkozó rendelkezését helybenhagyja, az elsőfokú ítélet további rendelkezéseit megváltoztatja, és a felperes keresetét egyebekben elutasítja.

A másodfokú bíróság kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 118.000 (száztizennyolcezer) forint elsőfokú, 59.000 (ötvenkilencezer) forint másodfokú, valamint 23.250 (huszonháromezer-kétszázötven) felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi a másodfokú bíróság a felperest, hogy az államnak – külön felhívásra – fizessen meg 142.121 (száznegyvenkettőezer-százhuszonegy) eljárási, 189.494 (száznolcvankilencezer-négy százkilencvennégy) fellebbezési, valamint 300.000 (háromszázezer) felülvizsgálati illetéket.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás

[1] A peres felek 2010. február 4. napján határozatlan időre szóló munkaviszonyt létesítettek gépjárművezetői munkakör betöltésére. Az alperes és váltótársa az általuk vezetett

forgalmi rendszámú típusú gépjárművel nemzetközi fuvarfeladat teljesítésével összefüggésben 2013. október 28. napján hajnalban a varsói repülőtéren megálltak, ahol 18 óráig pihenőidejüket töltötték. Az alperes és a váltótársa aludtak, ezt követően az alperes vezette a gépjárművet, későbbiekben 4,5 óra vezetést követően a váltótársa vette át a vezetést, aki ugyancsak 4,5 órát vezetett. A második sofőrcserét követően az alperes vezette a gépjárművet, hajnali 5 óra 27 perckor vezetés közben elaludt, amelynek következtében a németországi A9-es autópálya 157,4 km-es szelvényénél az autópályát elhagyta és a szalagkorlátot átszakítva az út menti árokba sodródott.

[2] A felperes a gépjármű műszaki mentésével kapcsolatban 6482 eurót fizetett ki, valamint 500 euró kauciót utalt át az alperes bankszámlájára a német rendőrhatalóság számára. A jármű javításával összefüggésben 891.947.- forint költsége keletkezett.

[3] A peres felek között a munkaviszony 2014. január 7-ével szűnt meg.

Kereset és ellenkérelem

[4] A felperes a módosított keresetében 6982 euró és járulékai, valamint 891.947.- forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Érvelése szerint az alperes súlyos gondatlansággal szegte meg a munkakörhöz kapcsolódó feladatainak ellátásával összefüggő lényeges kötelezettségét, figyelemmel arra, hogy nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható a munkaszerződés teljesítése során.

[5] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, hivatkozással arra, hogy sem szándékosan, sem súlyos gondatlansággal nem járt el, így nem okozott kárt a felperesnek. Állítása szerint hirtelen került sor az elalvására, megelőzőleg nem érzett sem álmodást, sem fáradtságot.

[6] A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 6. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy a felperes részére kártérítés jogcímén 6982.- euró, ezen összeg után kamat, 891.947.- forint, ezen összeg után kamat, valamint perköltséget fizessen meg. A Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében helyben hagyta. A Kúria az 11. számú végzésével a Budapest Környéki Törvényszék 5. számú ítéletét a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6. számú ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[7] A Kúria végzése indokolásában hangsúlyozta, hogy a súlyos gondatlanság megállapításánál az eset összes körülményeit értékelni kell, és ebből a szempontból annak is

jelentősége lehet, hogy a munkáltató mennyiben biztosította a munkavégzés feltételeit, adott esetben a megfelelő pihenésre a lehetőséget, továbbá a nemzetközi közúti fuvarozásra vonatkozó nemzeti és uniós előírások szabályainak betartását mennyiben követelte meg. Kifejtette, hogy a munkavállaló nincs elzárva attól, hogy a részbeni vagy egészbeni kárfelelősség alóli mentesülésre vonatkozó körülményeit biztosítsa. A bíróságok részéről elmaradt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 3. § (2) bekezdés utolsó mondatában foglalt tájékoztatása, miszerint az alperesnek a jogvita eldöntéséhez szükséges bizonyításra szoruló tényekről a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről tájékoztatást kell kapnia. Az alperes az elsőfokú eljárásban is előadta, hogy az elalvásának előzetes tünetei nem voltak, tehát nem láthatta előre magatartása (elalvás) károkozó következményeit. Az elsőfokú bíróság azonban nem oktatta ki arról, hogy erre vonatkozóan bizonyítást ajánlhat fel. Önmagában az elalvás, ahhoz vezető folyamat feltárása nélkül az alperes perbeli előadására tekintettel nem eredményezheti a súlyosan gondatlan károkozó magatartás megállapítását.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[8] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére kártérítés jogcímén 6982.- eurót, ezen összeg után kamatot, 891.947.- forintot, ezen összeg után kamatot, valamint perköltséget.

[9] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban igazságügyi orvosszakértőt rendelt ki. Az igazságügyi orvosszakértő véleményében úgy nyilatkozott, hogy az alperes egészségi állapotára tekintettel a baleset idején minden előjel nélkül eszméletvesztés nem volt várható.

[10] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperesi magatartás súlyos gondatlanságát a felperes a perben bizonyította. E megállapítását arra alapozta, hogy az alperesnek az elalvást megelőző tüneteket éreznie kellett, ezért az adott helyzetben elvárható magatartás az lett volna tőle, hogy a munkavégzést felfüggeszti, vagy a társát kéri meg, hogy tovább vezessen. Ezzel összefüggésben rámutatott arra, hogy a szakvélemény és annak kiegészítése alapján is rögzíthető az, hogy alvási apnoé betegség hiányában az esetleges elalvás előtt érezni lehet, hogy az érintett személy álmos, figyelme lankad, tudatosulhat benne, hogy az elalvás közeli állapotban van.

[11] Az elsőfokú ítélet rögzítette, hogy az alperesnél 2018. szeptemberében közepesen súlyos alvási apnoé betegséget diagnosztizáltak, azt azonban a szakértő nem állapította meg, hogy 2013. október 29. napján ilyen betegségben szenvedett-e. A szakvélemény-kiegészítés e tekintetben kizárólag azt a megállapítást tette, hogy nem állapítható meg bizonyossággal az, hogy a baleset időpontjában szenvedett-e alvási apnoé betegségben az alperes, de szakértőleg ezt kizárni nem lehet.

[12] Az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény alapján arra az álláspontra jutott, hogy a perbeli balesetet az alperes elalvása okozta. Az alperes alapvető kötelezettsége volt, hogy munkaideje alatt munkaképes állapotban álljon a munkáltató rendelkezésére, ezt nem csupán a munkaszerződése és a munkaköri leírása tartalmazta, hanem az általa végzett munkaköri feladatra vonatkozóan kötelezően alkalmazandó a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban KRESZ) 4. § (1) bekezdés a) pontja is. Azáltal, hogy az alperes a járművet nem biztonságos vezetésre képes állapotban vezette, alapvető munkaköri kötelezettségét szegte meg.

[13] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a felelősség alóli kimentés körében a rá háruló bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni, így nem fogadhatta el azon hivatkozását, hogy az elalvás minden előzmény nélkül váratlanul tört rá, ezen állítását ugyanis nem tudta bizonyítani.

[14] Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy az eljárás során nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a felperes a biztonságos munkavégzés feltételeit nem biztosította, megfelelő pihenésre nem adott lehetőséget, illetve a nemzetközi közúti fuvarozásra vonatkozó szabályokat megszegte.

Fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[15] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság utasítását kérte újabb eljárásra, és újabb határozat hozatalára.

[16] Az alperes hivatkozott arra, hogy az elsőfokon eljáró bíróság a tényállást hiányosan tárta fel, valamint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján téves jogi következtetésre jutott, ezért ítélete jogszabálysértő. Ezen kívül a bíróság nem tett eleget az indokolási kötelezettségének sem. A bíróság ugyanis nem jelölte meg azokat a bizonyítékokat, amelyekre az ítéletet alapozta. Az alperes álláspontja szerint ugyanis semmiféle peradat, bizonyíték nem állt rendelkezésre, amely kétséget kizáróan bizonyítaná, vagy legalább valószínűsítene azt, hogy az alperes a balesetet megelőzően bármilyen munkaköri kötelezettségét megszegte volna, mely következtetését az elsőfokú bíróság sem fejtette ki.

[17] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a peres felek előadása, valamint erre vonatkozó bizonyítékok nélkül állapította meg, hogy az alperes minden kétséget kizáróan

tudatában volt annak, hogy el fog aludni. Az indokolás a szakértői véleménnyel kapcsolatban ugyanakkor tartalmazta azt is, hogy nem állapítható meg bizonyossággal az, hogy a baleset időpontjában szenvedett-e alvási apnoé betegségben az alperes, szakértőileg ezt kizárni nem lehetett.

[18] Az alperes továbbra is hivatkozott a Kúria MfvI.10.617/2016/11. számú végzésére, miszerint önmagában az elalvás, valamint az ahhoz vezető folyamat feltárása nélkül nem eredményezheti a súlyosan gondatlan károkozó magatartás megállapítását.

[19] Az alperes előadása szerint az elsőfokú ítélet az elalváshoz vezető folyamatról semmit nem tartalmaz, a munkavállaló súlyos gondatlanságát kizárólag abban látta, hogy az elalvás lehetőségének tudatában is tovább vezetett.

[20] Sérelmezte azt is, hogy az indokolás nem tért ki arra, hogy miért zárta ki kategorikusan azt, hogy a balesetet 1-2 másodperces minden előjel nélküli „mikroalvás” előzte meg. Nem értékelte az ítélet azt sem, hogy a szakértő rögzítette, hogy az alperes munkavégzési rendje „a balesetek kialakulásának kockázatát – függetlenül egyéb, akár aluszékonysággal járó betegség társulásától – növelheti, hiszen alapvetően idegen a szervezet számára a normális emberi alvás – ébrenlét ritmushoz viszonyítva”.

[21] Hivatkozott arra, hogy az alperes munkarendje figyelemmel a szakértői vélemény erre vonatkozó megállapításai alapján, mennyiben játszhatott közre a baleset bekövetkezésében.

[22] Előadta, hogy a törvényszék nem tulajdonított jelentőséget annak az okiratokkal alátámasztott körülménynek sem, hogy a német rendőrség semmiféle szabályszegést nem állapított meg az alperessel szemben és vele szemben semmilyen büntetést nem szabott ki. Amennyiben a rendőrség megállapítása szerint az alperes nem sértett közlekedési szabályt, ez legalábbis kétséges teszi, hogy súlyosan gondatlanul járt el.

[23] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte annak helyes tényállása és jogi indokolása alapján.

[24] Előadta, hogy az alperesnek, mint hivatásos nemzetközi tehergépjármű vezetőnek a munkaviszonyból származó kötelezettsége volt, hogy a rábízott szerelvényt és áruval a megadott helyre, a megadott időpontban az irányadó közlekedési szabályok figyelembevételével sérülésmentesen megérkezzen, és eközben a rábízott szerelvényben se tegyen kárt. Hivatkozott arra, hogy a felperes hiába biztosította az alperes részére a

szabályszerű pihenőidőt, ő azt nem pihenésre használta, másrészt pedig a pihenőidő utáni vezetés során fellépő álmoság érzését könnyelműen figyelmen kívül hagyta, tovább vezetett.

[25] Az alperes kötelezettségszegése tehát abban állt, hogy a munka törvénykönyvében, a munkaszerződésben és a munkaköri leírásban is rögzített biztonságos, a közlekedési és egyéb irányadó szabályok betartásával történő munkavégzésre vonatkozó kötelezettségét megszegte, vezetés közben elaludt, és ezzel a munkáltatónak kárt okozott.

[26] Az alperes nem bizonyította, hogy a baleset időpontjában alvási apnoé betegségben szenvedett, így azt kell alapul venni, hogy érezte azt, hogy álmos, hamarosan el fog aludni, de ennek ellenére nem állt meg.

[27] A felperes előadta, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárás során a Kúria útmutatásainak eleget tett, ugyanis az elalvás körében feltárta az ahhoz vezető okfolyamatot. Annak során pedig azt állapította meg, hogy az alperes nem szenvedett a baleset időpontjában alvási apnoé betegségben, így a szakértői véleményben foglaltak szerint szükségszerűen éreznie kellett az elalvás előtti álmoságot, azonban ő ezt figyelmen kívül hagyta. Az alperesnek lehetősége lett volna kimentésre, de nem tudta bizonyítani, hogy alvászavarban szenvedett. A felperes hivatkozott arra, hogy amennyiben az alperes már a balesetet megelőzően is tapasztalt azonnali bealvással járó alvási apnoé tüneteket, de ezt elmulasztotta a munkáltatói jogkör gyakorlójának jelezni, az részéről nagy könnyelműséget jelentett. Mivel az alperes nem tudta bizonyítani, hogy alvási apnoében szenvedett, így kétség sem merül fel abban a körben, hogy a mikroalvás sem merülhetett fel.

[28] Hivatkozott arra, hogy az alperes munkarendje az átlagos bioritmushoz képest valóban eltérő, ez azonban nem tárgya a pernek.

A felperes előadta, hogy az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének részletesen eleget tett. Álláspontja szerint bizonyította az alperes kötelezettségszegését, a kár tényét, a kár mértékét, valamint az okozati összefüggést. Az alperes azonban a felelősségét nem mentette ki, kimentési okot nem bizonyított. Bizonyítatlanság hiányában úgy kell tekinteni, hogy az alperes nem szenvedett a baleset időpontjában alvási apnoé betegségben.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indokai

[29] Az alperes fellebbezése nagyobb részben alapos.

[30] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást megállapította, a bizonyítási eljárást lefolytatta, azonban az érdemi döntésével teljeskörűen nem értett egyet, ezért azt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

[31] A másodfokú bíróság a fellebbezés kapcsán az alábbiakra mutat rá.

[32] A felperes a keresetében a gépjármű műszaki mentésével összefüggésben 6482.- eurót fizetett meg a német rendőrhatalóság számára, a jármű javításával összefüggésben pedig 891.947.- forint költsége keletkezett.

[33] A peres felek előadása, és az okirati bizonyítékok alapján tényként lehetett megállapítani, hogy a felperesi munkáltató az alperes számlájára átutalt 500.- euró összeget, melyből a német hatóság 63,50.- euró összeget vont le, mint pénzbírságot. Az alperes azonban ezt az összeget nem fizette vissza a felperes részére. Ennek következtében a felperes követelése jogszerű ebben a körben, mivel 436,5 euro a fennmaradó kaució összege, melyet köteles az alperes a felperes részére visszafizetni. Az elsőfokú bíróság ítélete a le nem vont kaució vonatkozásában megalapozott volt, így a másodfokú bíróság az ítéletet ebben a körben a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[34] A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 179. § (1) bekezdése szerint a munkavállaló a munkaviszonyból származó kötelezettségének megszegésével okozott kárt köteles megtéríteni, ha nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható. Az (1) bekezdésben foglalt feltételek fennállását, a kárt, valamint az okozati összefüggést a munkáltatónak kell bizonyítania. A kártérítés mértéke nem haladhatja meg a munkavállaló 4 havi távolléti díjának összegét. Szándékos vagy súlyosan gondatlan károkozás esetén a teljes kárt meg kell téríteni.

[35] Az MK.25. számú állásfoglalás szerint a munkavállalói károkozás szándékosságát abban az esetben kell megállapítani, ha a munkavállaló magatartásának (mulasztásának) károsító következményeit előre látja, és azokat kívánja (közvetlen szándék) vagy azokba belenyugszik (eshetőleges szándék). A munkavállalói károkozás gondatlanságát abban az esetben kell megállapítani, ha a munkavállaló a kár bekövetkezésének lehetőségét előre látja ugyan, ám bízik azok elmaradásában (luxoria) vagy azért nem látja előre, mert az adott helyzetben általában elvárható gondosságot elmulasztja (negligentia).

[36] A munkavállalói vétkességi felelősség jogalapjának fennállását – a munkavállaló jogellenes és vétkes magatartását, a kárt és az okozati összefüggést – a károsult munkáltató köteles bizonyítani. A munkavállaló felelősségének megállapításához szükséges, hogy a munkavállaló valamely munkaviszonyból eredő kötelezettségét megszegje, melynek felróhatónak kell lennie.

[37] A Kúria a hatályon kívül helyező végzésében rögzítette, hogy önmagában az elalvás az ahhoz vezető folyamat feltárása nélkül az alperes perbeli előadására tekintettel nem eredményezheti a súlyosan gondatlan károkozó magatartásának a megállapítását.

[38] Az elalváshoz vezető folyamat feltárása érdekében az elsőfokú bíróság szakértőt rendelt ki. A Nemzeti Szakértő és Kutatóközpont Orvosszakértői Intézet Igazságügyi Orvosszakértői Osztály 2019. november 28-án szakvéleménye szerint az alperes alvás alatti mozgászavarral járó alvási légzéskimaradás (apnoé) enyhe fokú tünetegyüttesében szenved, mely hirtelen elalvással járó, illetve ébrenlét alvásciklust befolyásoló betegség. Eszméletvesztést ez a betegség nem okoz. Ilyen betegség fennállásakor az alperesnek egy esetleges elalvás előtt nem kell feltétlenül éreznie azt, hogy álmos, figyelme lankad, nem kell feltétlenül tudatosulnia benne, hogy elalvás közeli állapotban van. Ebben a betegségben előfordulhatnak elalvást megelőző másodlagos jegek, fáradékonyság, álmoságérzés, de nem feltétlenül. Előfordulhat megelőző másodlagos jelek tudatosulása nélkül is, minden előjel nélküli elalvás, különösen a rendelkezésre álló dokumentációkban rögzített baleset időpontjában, azaz hajnali fél 6 körül.

[39] szakértő neurológus, szomnológus, tanszékvezető egyetemi docens 2020. október 8-án kelt szakvéleménye szerint az alperes vonatkozásában nem állapítható meg egyértelműen, hogy 2013. október 29-én szenvedett-e alvási apnoé betegségben, de kizárni sem lehet. Az alvási apnoé szindróma általában lassan, alattomosan, tünete szegényen alakul ki. Az időviszonyok években, ritkábban évtizedekben mérhetők. Abból a tényből, hogy az alperes 2018-ban mérsékelt fokú (a hivatalos klasszifikáció szerint ez közepesen súlyos alvási apnoé betegséget jelent és nem enyhe fokú, mint egy korábbi szakértői véleményben volt olvasható) alvási apnoé betegséget diagnosztizáltak, egyértelműen nem lehet következtetni a betegség kialakulási idejére, tünete súlyosságára és gyakoriságára. A mikroalvás esetén megelőző érzet, előjelző nincs. Előfordulhat, hogy fennálló alvási apnoé betegség ellenére nem alakul ki hirtelen elalvás.

[40] A szakértői vélemény kiegészítése szerint a baleset a hajnali órákban következett be. Még nappali, megfelelő alvásmennyiség mellett is éjszakai munkarendben dolgozóknál ebben az időszakban a legnagyobb az alvásnyomás, és gyakran bekövetkezik elalvás. Az alperes bár szabályos periodicitású (30 órás munkarend, hosszan 1-9 óra bontásban, 4 és fél óra vezetés majd ugyan ennyi pihenés) munkarendben dolgozik, ez a munkarend alapvetően azonban hozzájárult - a szakértő véleménye szerint - a balesethez, valamint magában hordozza a további baleset kialakulásának a lehetőségét. Ember esetében az alvás-ébrenlét ciklusa hosszan 4 óra éjszakai alvással, nappali ébrenléttel. A 30 órás munkarend (a hosszan 4 órás ciklushoz képest) az alvás ébrenlét ciklus folyamatos elcsúszását okozza, azaz napnak mindig más részére esik az alvás periódus (a 9 órás rész) ehhez nem lehet adaptálódni, ez nincs összhangban az emberi alvás-ébrenlét ciklikus szabályszerűségeivel.

[41] A szakértői vélemény tartalmazta, hogy az alperes nyilatkozata szerint foglalkozás-egészségügyi szakorvos egyszer sem vizsgálta meg a munkáltatónál töltött 5 év alatt az egyszer sem találkozott vele, csak kiállították az alkalmasságról szóló dokumentumot.

[42] Bár az alvási apnoé betegség keresése és kezelése csak 2015. április 1-től része a vezetői engedély egészségügyi alkalmassági követelményeinek, az ezt megelőzően érvényben lévő, a közúti járművezetők egészségi alkalmasságáról szóló 13/1992. (VI. 26.) NM rendelet 21. § 3. pontja általánosságban rendelkezett minden olyan állapotról, gyógyszeres terápiáról stb., ami érinti a vezetői képességet. A szakértői vélemény szerint ezeket korábban is vizsgálni kellett volna. Így az aluszékonyságot, az ahhoz vezető kórállapotokat (mind pl. alvási apnoé betegség) fel kellett volna mérni a jogosítvány egészségügyi alkalmasságának hosszabbításakor.

[43] A szakértői vélemény szerint a csatolt alvásdiagnosztikai leletek alapján az alperes a vizsgálat időpontjában közepesen súlyos obstruktív alvási apnoé szindrómában szenvedett, nem enyhe fokúban. A csatolt vizsgálati leletekben szerepel, hogy az alperesnél az alvás függő légzészavar mellett periódikus végtagmozgás-zavar betegséget is diagnosztizáltak. Ez önmagában is kifejezett alvás fragmentációt és következményes figyelemzavart, esetlegesen aluszékonyságot okozhat.

[44] A 2020. október 27-én kelt kiegészítő igazságügyi orvosszakértői vélemény rögzítette, hogy az igazságügyi orvosszakértő véleménye szerint az véleményezhető biztosan, hogy az alvási apnoé szindróma a 2018. szeptember 10-én és szeptember 18-án végzett vizsgálatok időpontjában az alperesnél már fenn állt. A vizsgálati adatokból nem állapítható meg bizonyossággal az, hogy az alperes 2013. október 29-én szenvedett-e alvási apnoé betegségben, ugyanakkor ezt szakértőileg kizárni sem lehet.

[45] A konkrét perbeli esetben az alvási apnoé betegség fennállásakor az alperesnek egy esetleges elalvás előtt nem kell feltétlenül éreznie azt, hogy álmos, figyelme lankad, nem kell feltétlenül tudatosulnia benne, hogy elalvás közeli állapotban van.

[46] A szakértői vélemény megerősítette az előző szakértői vélemény kiegészítését, miszerint az alperes közepesen súlyos obstruktív alvási apnoé szindrómában szenved. Önmagában abból a tényből, hogy 2018-ban közepesen súlyos alvási apnoé betegséget diagnosztizáltak az alperesnél, egyértelműen nem lehet következtetni a betegség kialakulási idejére, tünetei súlyosságára és gyakoriságára. Az alvási apnoé egyik típusa lehet „hirtelen elalvással járó betegség” a mikroalvás esetén megelőző érzet előjelző tünet nincs.

[47] A szakértői vélemény is rögzítette, hogy jelen perbeli esetben a feltételezett elalvás egyébként is az éjszakai, hajnali órákban a legnagyobb alvaskészítési periódusban jelentkezett. A szakértői vélemény szerint a felperesnél irányadó munkavégzési 30 óras

munkarend a biztonságos munkavégzés szempontjait figyelembe véve a baleset kialakulásának kockázatát – függetlenül egyéb akár aluszékonysággal járó betegség társulásától – növelheti hiszen alapvetően idegen a szervezet számára a normális emberi alvás-ébrenlét ritmushoz viszonyítva.

[48] A másodfokú bíróság értékelte a felperes személyes előadását is, miszerint álmodást nem érzett, nem is ásított, fáradtságérzete sem volt.

[49] A bíróság tanúként hallgatta meg a felperes váltótársát, tanút, aki előadta, hogy a balesetet megelőzően az alperesen nem látott semmi különleges dolgot, fáradtságot sem.

[50] A „Nagykommentár a munka törvénykönyvéről” a súlyos gondatlanságot akként értelmezi, hogy súlyos gondatlansággal cselekszik az, aki feltűnő közömbösséggel jár el (MDII/260., MDII/262.). A gondatlanság súlyos voltát nem a szabálytalan magatartás egyszeri vagy ismételt volta dönti el, hanem az ügy összes körülményei. Általánosságban rögzíthető, hogy ha a körülmények alapján a munkavállalóknak – kötelességszerű magatartás esetén – nyilvánvalóan fel kell ismernie cselekménye súlyosan szabálytalan voltát, feltűnő közömbösséggel elkövetettnek minősül amennyiben ez nem történik meg (BH2005.370.). Így pl. súlyosan gondatlan az a munkavállaló, akinek tudomása van arról, hogy a raktáros távolléte folytán a termeléshez szükséges alkatrész biztosítása nem akadálymentes, valamint tudja azt is, hogy csak rövid időre elegendő alkatrész áll rendelkezésre, de a szükséges intézkedéseket ezen ismeretei és sokéves tapasztalata ellenére nem teszi meg (BH1999.527.).

[51] A Kúria a BDT2002.641. számú eseti döntésében kimondta, hogy a súlyos gondatlanság vizsgálatánál az eset összes körülményét értékelve kell és lehet csak állást foglalni abban a vonatkozásban, hogy valakinek az eljárása súlyos gondatlanságként való minősítésre ad-e alapot. A súlyos gondatlanság általában akkor áll fenn, ha a gondosságnak olyan feltűnő elhanyagolása állapítható meg, amely már egészen közel áll a szándékossághoz. Általában véve a súlyosan gondatlan magatartásokat már a felelőtlenség, az esetleges hátrányos következményekkel kapcsolatos nagyfokú közömbösség jellemzi. Pusztán a vonatkozó előírások és szabályok megszegése a tevékenységgel kapcsolatos óvatlanság és figyelmetlenség nem elegendő a gondatlanság súlyos voltának a megállapításához.

[52] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen foglalt állást abban a kérdésben, amikor az alperes magatartását súlyosan gondatlan magatartásnak minősítette. Egyrészt a munkáltató nem tett eleget az orvosi alkalmassági vizsgálatnál azon kötelezettségének, miszerint a közúti járművezetők egészségi alkalmasságának megállapításáról szóló 13/1992. (VI. 26.) NM rendelet 21. § 3. pontja általánosságban rendelkezik minden olyan állapotról, betegségről, gyógyszeres terápiáról, ami érintheti a vezetői képességet: „Ha az orvos a közúti járművezetőnél olyan betegséget vagy állapotot észlel, vagy ha a részére olyan gyógyszert rendel, amelynek hatása vagy mellékhatása a biztonságos közúti járművezetést átmenőleg veszélyezteti, annak bejelentése nem kötelező,

köteles felhívni a közúti járművezető figyelmét arra, hogy állapotának javulásáig közúti járművezető járművet ne vezessen”.

[53] Amennyiben tehát, ha az alperesnél szabályosan végzett alapos foglalkozás-egészségügyi orvosi kivizsgálás vizsgálatok során felmerült volna a jogszabályban hivatkozott kórállapot, arra a munkavállaló figyelmét fel kellett hívni. Azonban a lefolytatott bizonyítási eljárás és az alperes személyes előadása, valamint a becsatolt okirati bizonyítékok alapján kizárólag egy elsőfokú munkaköri orvosi alkalmassági vélemény került becsatolásra, mely szerint a munkaköre ellátására alkalmas. A munkáltató tehát nem tett teljeskörűen eleget az alperes egészségügyi alkalmassági kivizsgálásával kapcsolatos kötelezettségének, így a saját mulasztására a perben nem hivatkozhat.

[54] Az alperes súlyosan gondatlan magatartása továbbá azért sem állapítható meg, mivel a betegségéről nem volt tudomása a baleset bekövetkezésének időpontjában, bár az fennállhatott a szakértői vélemények szerint. Ennek következtében az alperes nem szegte meg a vonatkozó előírásokat és szabályokat, illetve óvatlanság és figyelmetlenség sem állapítható meg a részéről. A fentieken túl a gondosságnak olyan feltűnő elhanyagolása sem állapítható meg, amely megalapozhatta volna a súlyos gondatlanságot, mivel nem láthatta előre a magatartásának következményét, azaz, hogy az elalvása bekövetkezik és ezzel kapcsolatban kárt okoz a felperesnek.

[55] A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy az elsőfokú bíróság a szakértői véleményekkel ellentétesen állapította meg, hogy a felperes álmoságérzettel rendelkezhetett, tudatában volt az álmoságnak. A szakértői vélemények azonban nem foglaltak állást ebben a körben, figyelemmel arra, hogy nem tudtak arra választ adni, hogy a baleset bekövetkezésének pillanatában az alperes rendelkezett-e az alvási apnoé betegséggel. A szakértői vélemények éppen azt mondták ki, hogy a mikroalvásnak semmiféle előjele nincs.

[56] Az elsőfokú bíróság iratellenesen jutott arra a következtetésre is, hogy az alperes észlelte az álmoság tüneteit, de azt nem vette komolyan, így súlyosan gondatlan magatartást tanúsított. Ezen elsőfokú ítéleti megállapítást nem támasztja alá sem a felperes személyes meghallgatása, sem a tanú előadása, illetve a szakértői vélemények sem.

[57] A másodfokú bíróság kiemeli, hogy az elsőfokú bíróság ellentmondásos érveléssel jutott arra a következtetésre, hogy az alperes súlyosan gondatlanul járt el, mivel az ítélet indokolása rögzíti azt is, hogy a törvényszék nem tudta megállapítani, hogy alvási apnoé betegségben szenvedett-e a baleset bekövetkezésekor a munkavállaló.

[58] A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy az irányadó jogszabályi rendelkezések szerint felperesnek, mint munkáltatónak kellett volna teljeskörűen bizonyítani a károkozó magatartást, a kárt, és az okozati összefüggést, amely nem történt meg.

[59] A fentiek alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes nem tett eleget a bizonyítási kötelezettségének, ezért a műszaki mentés, valamint a jármű javításával összefüggésben keletkezett kárigénye megalapozatlan. A kereseti kérelme megalapozott a le nem vont kaució vonatkozásában, ezért a másodfokú bíróság a rendelkező rész szerint határozott.

Záró rész

[60] A felperes pervesztes lett elsőfokon és másodfokon is 6482.- euró és 891.947.- forint vonatkozásában, pernyertes lett 436,50.- euró vonatkozásában. A keresetlevél beadásának időpontjában az euró árfolyama 310.- forint volt, így a felperes kereseti követelése $6982 \times 310 = 2.164.420.-$ forint + 891.947.- forint = 3.056.367.- forint. A felperes pernyertes lett 436,50.- euróban, amely 135.315.- forint, így a pervesztesség-pernyertesség aránya akként állapítható meg, hogy az alperes pernyertes lett 77,5%-ban és pervesztes 22,5 %-ban.

[61] A felperes nagyobb részben pervesztes lett, így köteles a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes első, és másodfokú perköltségét, valamint a felülvizsgálati költségét viselni, melynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint az (5) bekezdése alapján állapította meg a másodfokú bíróság.

[62] A másodfokú bíróság a nagyobb részben pervesztes felperest a Pp. 78. §-a valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. §-a és 46. §-a alapján kötelezte kereseti, fellebbezési, valamint felülvizsgálati illeték megfizetésére.

[63] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 233. §-a zárja ki.

Budapest, 2021. július 06.

dr. Bicskei Ildikó s.k.
dr. Kulicity Mária s.k.
a tanács elnöke
bíró

dr. Kovács Edit s.k.

előadó bíró